

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Tadeusz Chrzan
POWIAT JAROSŁAWSKI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁAŃCUCKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Marian Niemirski
POWIAT PRZYSUSKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Mariusz Bieniek
POWIAT PŁOCKI

Mirosław Czapla
POWIAT MALBORSKI

Jarosław Dudkowiak
POWIAT GŁOGOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Józef Matysiak
POWIAT RAWSKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Wojciech Palka
POWIAT KRAKOWSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

Tomasz Tamborski
POWIAT KOŁOBRZESKI

Małgorzata Tudaj
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Mirosław Walicki
POWIAT GARWOLIŃSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Zdzisław Brezdeń
POWIAT OŁAWSKI

Andrzej Ciolek
POWIAT GOŁDAPSKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

Jan Zalewski
POWIAT SIEMIATYCKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A. 0715/114/19

Nowy Sącz, 6 grudnia 2019 roku

Senat RP

ul. Wiejska 6/8,

00-902 Warszawa

Składający petycję:

Związek Powiatów Polskich z siedzibą w Warszawie Pl. Defilad 1, 00-901
Warszawa, adres do doręczeń Nowy Sącz ul. Długosza 63/2 33-300 Nowy Sącz,
biuro@zpp.pl

- reprezentowany przez:

Andrzeja Płonkę – Prezesa Zarządu

Rudolfa Borusiewicza – Dyrektora Biura

PETYCJA

Działając w imieniu Związku Powiatów Polskich, na podstawie art. 2 ustawy
z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870):

- zwracamy się z petycją w sprawie zmiany art. 94 ustawy z dnia 6 września
2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2019 poz. 499) dotyczącego zasad
ustalania rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych;

- wyrażamy zgodę na ujawnienie na stornie internetowej podmiotu rozpatrującego
petycję lub urzędu go obsługującego danych osobowych podmiotu wnoszącego
petycję.

Uzasadnienie

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 94 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo
farmaceutyczne:

1. Rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych powinien być dostosowany do potrzeb ludności i zapewniać dostępność świadczeń również w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy.
2. Rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych na danym terenie określa, w drodze uchwały, rada powiatu, po zasięgnięciu opinii wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin z terenu powiatu i samorządu aptekarskiego.
 - 2a. Rada powiatu przekazuje uchwałę, o której mowa w ust. 2, w postaci elektronicznej, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia, w terminie 2 dni roboczych od dnia jej podjęcia.
3. Minister właściwy do spraw zdrowia po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Aptekarskiej określa, w drodze rozporządzenia:
 - 1) maksymalną wysokość dopłat, które są pobierane przez aptekę za ekspedycję w porze nocnej, uwzględniając potrzebę wydania leku;
 - 2) grupę produktów leczniczych, za wydawanie których w porze nocnej nie pobiera się opłaty, biorąc pod uwagę konieczność udzielenia pomocy ratującej życie lub zdrowie.

Przywołana regulacja w praktyce nie zabezpiecza dostępu ludności do leków w porze nocnej i dni wolne od pracy. Pomimo, że uchwała w sprawie rozkładu pracy aptek ma charakter aktu prawa miejscowego, samorząd powiatowy nie ma żadnego instrumentu prawnego pozwalającego na egzekucję jej postanowień. W praktyce częstym zjawiskiem jest, że pomimo wyznaczenia aptek dyżurujących, faktycznie apteki pozostają zamknięte (w załączeniu przesyłamy przykładowe wystąpienia samorządów powiatowych wskazujące na sygnalizowany przez nas problem). Przyczyny takiego stanu rzeczy mają przede wszystkim podłoże ekonomiczne. Wskazany w art. 94 ust. 3 Prawa farmaceutycznego mechanizm finansowania aptek w niedzielę, święta i dni wolne od pracy polegający na możliwości pobierania dopłaty do leku przez apteki w wielu przypadkach nie pozwala osobom prowadzącym apteki na funkcjonowanie w warunkach rachunku ekonomicznego. Prowadzący apteki odmawiają pełnienia dyżurów, uzasadniając tę odmowę negatywnymi skutkami ekonomicznymi dla prowadzonych przez nich placówek. Obecnie w opiniowaniu uchwały rady powiatu biorą udział wójtowie. W praktyce często zdarza się zgłaszanie do rad powiatów wniosków o wskazywanie w uchwałach aptek we wszystkich gminach na terenie powiatu, pomimo braku rzeczywistych potrzeb mieszkańców w tym zakresie oraz braku możliwości zapewnienia przez apteki obsady kadrowej w czasie dyżurów nocnych.

Na kanwie pełnienia dyżurów aptek w dni wolne i święta zapadło wiele wyroków sądowych, w sprawach ze skarg prowadzących apteki zobowiązanych uchwałą rady powiatu do pełnienia dyżurów, co świadczy o skali i powadze niniejszego problemu. Tylko tytułem przykładu można wskazać: wyrok NSA z 18 lipca 2019 r. II GSK 288/19, wyrok WSA w Gdańsku z dnia 19 czerwca 2019 r. III SA/Gd 301/19, wyrok WSA w Krakowie z dnia 26 marca 2019 r. III SA/Kr 1245/18, wyrok NSA z dnia 14 grudnia 2018 r. II GSK 1789/18, wyrok WSA w Poznaniu z 10 października 2018 r. III SA/Po 521/18 (wszystkie dostępne w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

Związek Powiatów Polskich wielokrotnie sygnalizował problem Ministerstwu Zdrowia (w załączeniu przekazujemy korespondencje w tej sprawie), które jednak nie potrafiło stworzyć regulacji prawnej która godziłaby zarówno

uzasadnione interesy mieszkańców, realne możliwości zapewnienia obsady kadrowej w aptekach w porze nocnej i w dni wolne od pracy oraz możliwości finansowe budżetu państwa, z którego zadanie winno być finansowane.

Poniżej przekazujemy propozycję zmiany przepisów przygotowaną przez Związek Powiatów Polskich w uzgodnieniu z Naczelną Izbą Aptekarską. Alternatywą dla prezentowanych rozwiązań jest usunięcie art. 94 ustawy Prawo farmaceutyczne, co i tak byłoby lepszym rozwiązaniem, niż wprowadzenia obywateli w błąd co do faktycznych możliwości zakupu leków w porze nocnej i w dni wolne od pracy.

„Art. 1. W ustawie z dnia 6 września 2001 r.- Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2019 r. poz. 499) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 94 ustawy Prawo farmaceutyczne otrzymuje brzmienie:

„Art. 94. 1. Rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych powinien być dostosowany do potrzeb ludności i zapewniać dostępność do usług farmaceutycznych, w szczególności usług polegających na realizacji świadczeń, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 14, 17 i 18 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, również w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy.

2. Celem zapewniania dostępu do usług farmaceutycznych w porze nocnej, w niedziele, święta i inne dni wolne od pracy, rada powiatu może ustalić w drodze uchwały plan dyżurów aptek ogólnodostępnych, zwany dalej „planem dyżurów”.

3. Rada powiatu ustala plan dyżurów o ile spełnione są jednocześnie następujące warunki:

- 1) dane opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny wskazują, że siedziba powiatu znajduje się w miejscowości liczącej nie więcej niż 40 tys. mieszkańców;*
- 2) w granicach powiatu ma siedzibę zakład leczniczy udzielający świadczeń nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej świadczeniodawcy, o którym mowa w art. 132b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.*

4. Plan dyżurów obejmuje dyżury aptek ogólnodostępnych w następujących dniach i godzinach:

- 1) w dni powszednie od godziny 20.00 do godziny 8.00 dnia następnego;*
- 2) w soboty od godziny 13.00 do godziny 8.00 dnia następnego;*
- 3) dni ustawowo wolne od pracy od godziny 8.00 do godziny 8.00 dnia następnego.*

5. Plan dyżurów jest aktem prawa miejscowego.”;

2) po art. 94a dodaje się art. 94b- 94e w brzmieniu:

„Art. 94b. 1. Plan dyżurów obejmuje wyłącznie apteki ogólnodostępne prowadzone przez podmioty posiadające umowę na realizację recept w rozumieniu art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych.

2. Przy uwzględnianiu dyżurów rada powiatu uwzględnia w szczególności:

- 1) potrzeby lokalnej społeczności w zakresie dostępu do usług świadczonych przez apteki ogólnodostępne;
- 2) lokalizację apteki, w tym odległość od zakładów leczniczych, w których udzielane są świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej w rozumieniu art. 5 pkt. 17a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

3. Plan dyżurów jest ustalany w taki sposób, aby w tym samym czasie dyżur pełniły nie więcej niż dwie apteki ogólnodostępne.

Art. 94c. 1. Plan dyżurów jest ustalany po uzgodnieniu z dyrektorem wojewódzkiego oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia oraz po zasięgnięciu opinii rady okręgowej izby aptekarskiej.

2. Rada powiatu, o której mowa w art. 94 ust. 3 ustala plan dyżurów w terminie trzech miesięcy od dnia jednoczesnego spełnienia warunków wskazanych w przywoływanym przepisie, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Rada powiatu może w drodze uchwały odstąpić od ustalenia planu dyżurów, jeżeli z opinii rady okręgowej izby aptekarskiej, zawierającej szczegółową analizę sytuacji na obszarze danego powiatu, będzie wynikało, że żadna z działających na obszarze powiatu aptek ogólnodostępnych nie jest w stanie pełnić dyżuru z powodu braku dostatecznej liczby farmaceutów.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej powiatu zamieszcza się informację o dyżurach aptek ustalonych przez rady powiatów sąsiednich.

Art. 94d. 1. Podmiotowi prowadzącemu aptekę ogólnodostępną, zobowiązanemu na podstawie planu dyżurów do pełnienia dyżuru przysługuje z tytułu pełnienia dyżuru wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 35 zł za godzinę dyżuru, finansowane ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia.

2. Wysokość wynagrodzenia ryczałtowego, o którym mowa w ust. 1, jest zwiększana corocznie o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem ze skutkiem od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wskaźnik został ogłoszony przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

3. Ustalenie liczby godzin dyżuru pełnionego przez aptekę ogólnodostępną następuje w oparciu o zestawienie godzin dyżurów odbytych w danym okresie rozliczeniowym.

4. Wzór zestawienia godzin dyżurów, o którym mowa w ust. 3, określa w drodze zarządzenia Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia.

5. Zestawienie godzin dyżurów odbytych w danym okresie rozliczeniowym apteka przekazuje do właściwego oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia wraz z zestawieniem zbiorczym, o którym mowa w art. 45 ust. 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych.

6. Właściwy oddział wojewódzki Funduszu wypłaca wynagrodzenia ryczałtowe na rachunek bankowy podmiotu prowadzącego aptekę, nie później niż 15 dni od otrzymania zestawienia godzin dyżurów, o którym mowa w ust. 5

7. Jeżeli w wyniku kontroli, o której mowa w art. 47 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zostanie stwierdzone, że apteka nie pełniła dyżuru albo pełniła go w wymiarze mniejszym niż określony w planie dyżurów, podmiot prowadzący aptekę ma obowiązek zwrotu otrzymanego wynagrodzenia ryczałtowego pobranego za okres, w którym dyżur faktycznie nie był pełniony, wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia, w którym wypłacono wynagrodzenie do dnia jego zwrotu, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty.

Art. 94e. 1. Za wydanie produktów leczniczych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych w porze nocnej apteka ma prawo pobrać dopłatę.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Aptekarskiej określa, w drodze rozporządzenia:

1) maksymalna wysokość dopłat, które są pobierane przez aptekę za ekspedycję w porze nocnej, uwzględniając potrzebę wydania leku, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobu medycznego;

2) grupę produktów leczniczych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych za wydawanie których w porze nocnej nie pobiera się opłaty, biorąc pod uwagę konieczność udzielania pomocy ratującej życie lub zdrowie."

Art. 2. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2018 poz. 2174) w art. 43 ust.

1 po pkt. 18a dodaje się pkt. 18b w brzmieniu:

„18b) usług w zakresie pełnienia dyżurów świadczonych przez apteki ogólnodostępne wskazane w uchwale rady powiatu, o której mowa w art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r.- Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2019 poz. 499)."

Art. 3. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2019 poz. 1373) art. 116 ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) dotacje, w tym dotacje celowe przeznaczone na finansowanie zadań, o których mowa w art. 97 ust. 3 pkt. 2a-2c, 3 i 3b oraz zadań, o których mowa w art. 94d ustawy z dnia 6 września 2001 r.- Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2019 poz. 499).”

Art. 4. Rady powiatów, o których mowa w art. 94 ust. 3 uchwalają plan dyżurów w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, przy czym weryfikacja warunku, o którym mowa w art. 94 ust. 3 następuje według stanu na dzień 1 stycznia 2020 r.

2. Do czasu przyjęcia uchwał, o których mowa w ust. 1, uchwały podjęte na podstawie art. 94 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, zachowują moc, nie dłużej jednak niż 3 miesiące od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 5. Dotychczasowe rozporządzenie wykonawcze wydane na podstawie art. 94 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 brzmieniu dotychczasowym, zachowują moc przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”

Zgodnie z przedłożonym projektem rada powiatu będzie zobowiązana do ustalenia planu dyżurów przy łącznym spełnieniu dwóch warunków:

- 1) liczba mieszkańców miejscowości będącej siedzibą powiatu będzie liczyła nie więcej niż 40 tys. oraz
- 2) w granicach powiatu funkcjonuje podmiot udzielający świadczeń nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej w ramach sieci szpitali.

Celem proponowanej regulacji jest ograniczenie obowiązku wyznaczania aptek (a w konsekwencji ograniczenie skutków finansowych dla budżetu państwa) w tych miejscach, gdzie nie zadziała element rynkowy oraz powiązanie świadczonych przez apteki usług z siecią szpitali. Należy zauważyć, że w przypadku powiatów miast mających siedziby w miastach liczących powyżej 40 tys. mieszkańców, liczba potencjalnych klientów aptek będzie większa i obejmie również mieszkańców pozostałych miejscowości powiatu, a w przypadku miast na prawach powiatu, również mieszkańców powiatów ziemskich. Innymi słowy nie będzie potrzeby dopłaty do usługi, która już teraz może być realizowana w sposób umożliwiający osiągnięcie zysku przez podmiot prowadzący aptekę. Problemy z wyznaczaniem aptek sygnalizowały te powiaty, których liczba mieszkańców miast, będących stolicami powiatów nie przekraczała liczby 40/45 tys. mieszkańców. Jednocześnie zwracamy uwagę, że w grę może wchodzić wyłącznie podwyższenie, a zmniejszenie wskazanej liczby mieszkańców, jeżeli przyjmiemy założenie, że proponowane rozwiązanie legislacyjne ma rzeczywiście zaspokajać potrzeby ludności w zakresie całodobowego dostępu do usług lekarskich.

Proponuje się również aby w uzasadnionych przypadkach (braku dostatecznej liczby farmaceutów) rada powiatu mogła odstąpić od ustalania dyżurów. Jednocześnie pozostawiono możliwość fakultatywnego określenia dyżurów aptek w pozostałych powiatach, jeżeli będzie wynikało to z potrzeb mieszkańców.

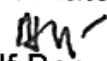
Kolejną propozycją jest włączenie w proces uchwałodawczy dyrektora oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia poprzez prawo uzgadniania projektu uchwały. Prawo uzgadniania projektu jest prawem silniejszym niż prawo opiniowania. Proponowana regulacja pozwoli na uwzględnienie interesu płatnika, szczególnie w przypadkach gdy na ustalenie dyżurów aptek zdecyduje się powiat, który nie będzie miał takiego obowiązku.

Celem nowelizacji jest zapewnienie całodobowej możliwości zakupu leków przez mieszkańców, wskazane w projekcie godziny odzwierciedlają zaś faktyczny czas kiedy dostęp do takiej usługi nie jest zapewniony. W mniejszych miejscowościach, gdzie nie funkcjonują galerie handlowe, w soboty większość aptek po godzinie 13.00 jest zamknięta. Zatem koniecznym jest wskazanie w projekcie dyżurów przypadających również w soboty. Projekt przewiduje, aby plan dyżurów był ustalany w taki sposób, aby w tym samym czasie dyżury pełniły nie więcej niż dwie apteki ogólnodostępne. Celem tej propozycji jest z jednej strony ograniczenie skutków finansowych nowelizacji z drugiej zagwarantowanie dostępu do usług świadczonych przez apteki w powiatach o dużej powierzchni, w których działa więcej niż jeden większy ośrodek miejski. Jako zasadę należy jednak przyjąć wyznaczenie jednej apteki działającej w tym samym czasie.

Proponowana kwota wynagrodzenia za jedną godzinę dyżuru wynosi 35 złotych. Jest to kwota uwzględniająca koszty osobowe (koszty wynagrodzenia z uwzględnieniem faktu, że praca w dużej mierze wykonywana będzie w porze nocnej, składki na ubezpieczenie społeczne), jak i eksploatacyjne (koszty energii, ogrzewania itp.). Przy obliczaniu wskazanej kwoty wzięto pod uwagę fakt utrzymania w dalszym ciągu dopłaty pacjenta za ekspedycję w porze nocnej, oraz, że kwota 35 zł nie będzie pomniejszana o podatek VAT. Proponuje się, aby obsługą finansową aptek zajmował się Narodowy Fundusz Zdrowia, dysponujący środkami pochodzącymi z dotacji celowej budżetu państwa. Przyjęcie w projekcie kwoty 35 złotych za godzinę dyżuru stanowi odzwierciedlenie minimalnej stawki jaka w praktyce jest stosowana przez prowadzących apteki. Celem wprowadzenia takiego przepisu jest zapewnienie, że dyżurujące apteki otrzymają stosowną zapłatę za świadczone usługi.

Koszt wynagrodzenia za pełnienie dyżurów przez jedną aptekę wyniesie rocznie 187 460 zł (103 godziny x 52 tygodnie x 35 zł). Przy założeniu, że obowiązek wyznaczenia apteki dotyczyłby 220 powiatów oraz założeniu, że w tym samym czasie funkcjonowałyby tylko jedna apteka, minimalny roczny skutek finansowy realizacji ustawy wynosiłby nieco ponad 41 mln zł.

Z poważaniem

Dyrektor Biura
Związku Powiatów Polskich

Rudolf Borusiewicz

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Andrzej Piłonka